

NAQQIUT

Siunnersuummut 20. august 2010-mik ullulerneqarsimasumut taartaavoq

**Nukissiornermi ikummatissat avatangiisinut akitsuutaat pillugit Inatsisartut
inatsisissaattut siunnersuut**

(Aningaasaqarnermut naalakkersuisoq)

Saqqummiussissut**Siullermeerneqarnera**

Nukissiornermi ikummatissat avatangiisinut akitsuutaat pillugit Inatsisartut inatsisissaattut siunnersuut Naalakkersuisut sinnerlugit matumuuna saqqummiutissavara.

Siunnersuutip siunertarai avatangiisinik pitsanngorsaaniisaq, tassa innaallagissiornermi kias-sarnermilu ilaatigut bensinamik uuliamillu atuinikkut aammalu motorit orsussaannik atuinikkut mingutsitsinerup, silaannaap CO₂-mik akoqarnerulerneranik kinguneqartup avatangiisinut akitsuusiivigineratigut. Taamatuttaaq 2011-mi aningaasaqarnermut inatsisissamut atatillugu landskarsip isertitaqarnerunissaanik siunnersuut kinguneqartitsissaq.

CO₂-mik annikillisaaniarneq nunarsuaq tamakkerlugu eqqumaffiginiarneqartorujussuovoq, tamanna ilaatigut *Kyotomi isumaqatigiisummi* kiisalu *Københavni isumaqatigiisummi*, nunarsuarmi silaannaap kissakkiartornissaa pinngitsoorniarlugu gassinik silaannarmik kissatsitsisartunik aniatitsinerup annikillisinneqarnissaanut anguniagassanik nalinginnaasunik nalu-naarsuiffiusuni takuneqarsinnaavoq. Kalaallit Nunaat tassunga atatillugu isumaqatigiisummut ”Memorandum of Understanding”-imut ilannguppoq, tassanilu Kalaallit Nunaata anguni-agassaraa CO₂-mik atuinini 2020-p tungaanut 5 pct.-imik appartinniassallugu.

Kalaallit Nunaata gassinik silaannarmik kissatsitsisartunik aniatitsinerata ilarujussua nukissiuutinik atuinikkut pisarpoq. Taamaattumik ikummatissanik nunap iluaneersunik atuinerup annikillisarneratigut aniatitsinerup taassuma killilersimaarneqarnissaa Naalakkersuisut pingaarluinnartuutippaat, taarsiullugulu mingutsitsinnginnerusunik atuinerulernissaq kajumissaarutigalugu.

Avatangiisinik pitsanngorsaaniissamut atuinermik allanngortitsinerit aningaasatigut toqqaanartumik eqquinikkut kajumissaarutaassapput, tassalu avatangiisinut akitsuusiinikkut.

Ikummatissanut nunap iluaneersunut avatangiisinut akitsuutit inuit suliffeqarfiillu avatangiisinut ajoqutaannginnerusumik atuilernissaannut, taamatullu aamma nukissiuuteqarneq silaannaallu pissusianut tunngasut pillugit naalakkersuinikkut anguniagaasunik piviusunngortitse-qataanissaannut sakkussatsialaapput pitsaasut.

Avatangiisinut akitsuutit avatangiisinik mingutsitsinnginnerulernissamut iluaqutaasussaapput, aammalu suliffeqarfiit teknologinik nutaanik nukissiuutinik atuinikinnerusunik ineriartortitsilutillu atuilernissaannut kajumissaataassallutik.

Taamaattumik nunarsuarmi silaannaap kissakkiartornissaanik pinngitsoortitsiniarnermut aammalu nunarsuarmi – minnerunngitsumillu Kalaallit Nunaanni avatangiisinik allanngutsaaliuiniarnermut atatillugu CO₂-mik aniatitsinerup annikillisinneqarnissaa siunnersuummi pingaartinneqarpoq, tassa nukissiuutinik atuinikinnerulernissamik nukissiuutinillu ataavartunik atuinermut ikaarsaarnissamik kajumissaarinikkut.

Siunnersuummi pineqartussatut siunniunneqarput nioqqutissiat nukissiornermut atorneqartartut CO₂-mik mingutsitsisuusut tamaasa, tassami pingaartumik ikummatissat nunap iluaneersut, soorlu aamarsuit, uulia gassilu ikuallanneqarnermikkut CO₂-mik annertuumik aniatitsisar mata. Nioqqutissiat Kalaallit Nunaanni sananeqarnerat imaluunniit nunanit allaniit maanga eqqunneqarnerat apeqputaatinnagu avatangiisinut akitsuut akiligassiisutigineqartassaaq. Taamaattumik nukissiuutit ataavartut, soorlu seqernup nukinga, anorip nukinga aamma erngup nukinga ilaallu ilanngullugit siunnersuummi pineqartunut ilaassanngillat.

Aammattaaq siunnersuutaavoq umiarsuit timmisartullu nunanut allanut ingerlaartut, umiarsuit uuliasiortut gassisiortullu, kiisalu kilisaatit avataasiutit akitsuummik akiliisussaanninnissaat, angallatimmi taakku orsussamik akitsuuteqanngitsumik Kalaallit Nunaata avataani orsorsinnaammata. Akitsuummik akiliisussaanninnermut tunngavilersuutit inatsisissatut siunnersuummut oqaaseqaatini erseqqinnerusunik eqqartorneqarput. Kiisalu piiiaffinnut tunngatillugu immikkut siunnersuutigineqarpoq taakku apparsaavigalugit akitsuutit annertussusiisa 10 procentiinik akiliisinneqartassat, tassami suliaat nunanut allanut tuniniarneqartussanik nioqqutissiorneruvoq kiisalu ingerlatat tamakku, pingaartumik aallartisarnermi, imminut akilersinnaasumik ingerlanneqarsinnaanerat eqqarsaatigalugu maanna qularnartoqarnerat.

Akitsuutit ukiumut 50 mio. kr.-nit missinginik isertitsissutaanissaat Naalakkersuisut naatsorsuutigaat.

Naggataarutigalugu oqaatigineqartariaqarpoq siunnersuut anguniarneqartutuut avatangiisinut pitsaasumik kinguneqassappat pisariaqarmat siunnersuutip amerlasuunik, kikkunnilu tamani eqquinissaa. Tassa imaappoq avatangiisinut akitsuummik akiliinngitsoortitsinissaq taamaallaat pissusissamisuussaaq pisuni akitsuusiinissap suallaataannngilluinnarfigisaani. Taamaallugit innersuussutigineqassapput kilisaatit avataasiutit nunani allani akitsuuteqanngitsumik orsorsinnaasut akitsuummik akiliisinneqannginnissaat pillugu qulaani oqaatigineqartut.

Naggasiullugu innersuussutigissavakka inatsisissatut siunnersuut tassungalu oqaaseqaatit.

Taama oqaaseqarlunga siunnersuut Naalakkersuisut sinnerlugit Inatsisartunut suliaassanngor-
tippara, aammalu Akileraartarnermut Akitsuusiisarnermullu ataatsimiititaliamit suliarineqa-
reerpat aappassaaniigassanngortillugu.